

09. märts 2008 Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orelisaal 17.00

...ta ise mängib

kontsert isemängiva ja interaktiivselt reageeriva klaveriga

Diana Kiivit - klaver

Jean-Claude Risset', Liis Jürgensi, Gerhard ja Hans-Gunter Lock'i looming

Kontserti toetab Reval Piano OÜ

...ja kutsutud vaimudest enam lahti ei saa (Johann Wolfgang Goethe ballaadist "Nõia õpipois")

Isemängivatest mehhaanilistest instrumentidest vaimustuti juba sajandeid tagasi. Ka Händel, Mozart ja nende kaasaegsed on loonud muusikat sellistele instrumentidele (*Flötenuhr*). 20. sajandil tekitas Ameerikas suurt huvi instrument nimega Pianoola. Nüüdismuusika heliloojatest, kes valdkonna vastu huvi tundnud, võib nimetada näiteks Paul Hindemithi ja ameeriklast Conlon Nancarrow't (1912–1997). Viimase loodud ligi poolsada pala isemängivale klaverile (*player piano*) tutvustas Euroopas ei keegi muu kui György Ligeti. Prantsuse helilooja ja arvutimuusika uurija Jean Claude Risset (*1938) kuulub esimeste heliloojate hulka, kes lisasid isemängivale klaverile (*Disklavier*) arvuti abil interaktiivsuse, saavutades sellega uue tasandi mängija ja instrumendi omavahelises suhtlemises.

Tere tulemast põnevale kontserdile isemängiva ja interaktiivselt reageeriva klaveriga. Kontserdi peakangelane ongi diskklaver ise, mida püüab taltsutada Diana Kiivit. Risset' teedrajav tsükel "Duett ühele pianistile" (1989) kõlab esimest korda Eestis. Liis Jürgensi ning Gerhard ja Hans-Gunter Locki teosed on loodud spetsiaalselt diskklaverile ja kõlavad sellel kontserdil esmaettekannetena. Kontserti toetavad eesti klaverifirma Reval Piano (www.revalpiano.ee), Eesti Kultuurkapital, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ning Eesti Heliloojate Liit.

KAVA

Hajutatud klahvid

Installatsioon enne kontserdi algust

Jean-Claude Risset (*1938)

Duett ühele pianistile, Seitse visandit isemängivale klaverile ja arvutile

(Duet for one pianist. Seven sketches for MIDI piano and computer (1989), esiettekanne Eestis

1. Double / Duubel

2. Mirrors / Peeglid

Diana Kiivit (isemängiv klaver)

Max/MSP-patch'id Miller Puckette, uuendused Moxi Beidenegl ja Konstantina Orlandatou

Liis Jürgens (*1983)

Keerised ja jäljed (2008), esiettekanne

Liis Jürgens (isemängiv klaver)

Max/MSP-patch'id Hans-Gunter Lock

Jean-Claude Risset

Duett ühele pianistile

3. Extensions / Pikendused

4. Fractals / Fraktaalid

Hans-Gunter Lock

Interaktiivne etüüd isemängivale klaverile

(Interaktive Studie für Disklavier, 2005), esiettekanne Eestis

Hans Gunter Lock (isemängiv klaver)

Max/MSP-patch'id Hans Gunter Lock

Jean-Claude Risset

Duett ühele pianistile

5. Resonances / Resonantsid

6. Updown / Üles-Alla

7. Metronomes / Metronoomid

Hans-Gunter Lock (*1974)

Klaverisüntees kaugjuhitud isemängivale klaverile (2008), esiettekanne

Hans Gunter Lock (MIDI-kontrollerid, isemängiv klaver)

Max/MSP patch'id Hans Gunter Lock

Gerhard Lock (*1978)

Intermezzo VI (pühendatud Diana Kiivitile ja Hans-Gunter Lockile, 2008), esiettekanne

Diana Kiivit (isemängiv klaver), Gerhard Lock (klaver), Hans Gunter Lock (arvuti)

Max/MSP-patch'id Hans-Gunter Lock

Jean-Claude Risset (*1938) on õppinud Pariisis matemaatikat ja füüsikat (1957–1961) ning kompositsiooni (André Jolivet, 1961–1964). Töötanud Bell Laboratories (1964–1965, 1967–1969) koos Max Mathewsiiga, uurides muuhulgas traditsiooniliste instrumentide tämbriehitust ja nende kõla komponeerimist. Ta on olnud sidemetes nii Varèse, John Pierce'i, James Tenney, Vladimir Ussachevsky kui Richard Moore'iga. Alates aastast 1969 on ta seotud Centre National de la Recherche Scientifique'iga (CNRS), mis asub Université d'Aix–Marseille, kus ta töötab 1969–1972. Alates 1985 saab temast CNRS'i Laboratoire de Méchanique et d'Acoustique juhataja. Pierre Boulez'i kutsel tuleb Risset juhtima Pariisis asuva IRCAMi arvutimuusika osakonda 1975–1979. Tema loomingus on ühendatud tämbriuringud, helisüntees, *live*-elektroonika ja interaktiivsus. Tsükli "Duett ühele pianistile" (1989) rakendab ta isemängiva klaveri ja arvutiprogrammi Max/MSP interaktiivseks koostööks printsiipe, mis on ajendatud teose osade pealkirjadest (Duubel, Peeglid, Pikendused, Fraktaalid, Resonantsid, Üles-alla, Metronoomid).

Liis Jürgens (*1983) lõpetas 2006. aastal EMTA Eda Peäske harfi- ja Helena Tulve kompositsiooniklassi, täiendades end samas ka elektronmuusika alal Margo Kõlari juures. Õppeaastal 2005/2006 oli vahetusõpilane Viini Muusika ja Kaunite Kunstide ülikoolis. Praegu on EMTA harfi eriala magistrant. Osalenud rahvusvahelistel workshop'idel Itaalias ja Lätis. Teeb koostööd eri valdkondade kunstnikega ja osalenud ka alternatiivse elektroonilise muusika üritustel.

Diana Kiivit (*1979) on lõpetanud klaveri eriala EMA-s (2004, V. Roots), käesolevalt EMTA magistriõppes. Tegelenud improvisatsiooniga EMTA-s Anto Petti juhendamisel alates 2001; osalenud mitmetes improvisatsiooni meistriklassides (D. Chiesa, J. M. Montera, J. DiDonato, J. P. Robert, F. Rossé, E. Rolin, M. Doneda), EMTA improvisatsiooni üliõpilaste kontsertidel ja festivalidel (Improvizz ja Crossing Borders). On esitanud uut muusikat ja eesti noorte heliloojate loomingut (M. Maltis, P. Kangur, M. Tally, M. Jüriado) Eesti Muusika Päevadel ja EMTA Sügisfestivalil. 2005-2006 täiendas end Lyoni CNSMD kaasaegse muusika ansambli Atelier XX siecle (F. Pierre). 2006- 2007 võttis *live*-elektroonika tunde EMTA-s (H.-G. Lock). Märtsis 2007 tuli Lyoni Ooperimajas ettekandele ühisimprovisatsioonil rajanev audiovisuaalne etendus "Arlekiin, variatsioonid". Käesolevalt Diana Kiivit annab improvisatsioonitunde G. Otsa nimelises Muusikakoolis.

Gerhard Lock (*1978) on õppinud viiulit Weimaris ning muusikateadust Leipzgis ja EMA-s. Omandanud 2004 EMA-s magistrikraadi Mart Humala juhendamisel. Alates aastast 2005 Tallinna Ülikooli lektor (alates 2006 ühtlasi ka teadur) ning töötab Klassikaraadios. Tegutseb peamiselt muusikateadlasena. Loonud kammermuusikat, alates 2003 tegeleb ka elektroakustilise muusikaga ja rakendab audiovisuaalseid võimalusi. Teosed on kõlanud Saksamaal – Lüneburgis (28. Internationale Studienwoche für zeitgenössische Musik 2006) ja Eestis (EMTA Sügisfestivalidel 2003–2004, 2006, 2007; Kultuuritehase Augusti festivalil 2006; festivalil NYJD '07). Osalenud audiovisuaalsetes näitus-installatsioonides Rotermanni soolalaos (2005), Vaal galeriis ("Kõik on nii hästi!", 2006) ja Tallinna Linnagaleriis ("Luik Linnas", 2006). On teinud koostööd kunstnikega eri valdkondadest: Rait Rosin (maal), Piibe Piirma ja Jane Suviste (video) ning Kaspar Aus (tants).

Hans-Gunter Lock (*1974) õppis kompositsiooni Dimitri Terzakise juures. Lõpetas 2000. aastal Leipzigi Muusika- ja Teatrikõrgkooli muusikateooria erialal, täiendades end samas ka elektronmuusikas (Eckhardt Röddger). 2002 sai ta Eesti Muusikaakadeemias magistridiplomi muusikateaduses (Mart Humal). Hans Gunter Lock on õppinud ka Hamburgi Muusika- ja Teatrikõrgkoolis multimeediakompositsiooni erialal (Georg Hajdu). Seal tutvus ta interaktiivse ja isemängiva klaveri tehniliste ja loominguliste võimalustega. Osalenud Küberstuudio kontsertidel ja korraldanud elektronmuusika kontserte festivalide NYJD '03, NYJD '05 ja NYJD '07. Alates 2002 töötab ta EMTA elektronmuusika stuudio õppejõu ja konsultandina, alates 2007 EKA uue meedia osakonna stuudio juhatajana. Ta on teinud koostööd kunstnikega eri valdkondadest, tegelenud *live*-elektroonika, arvutimuusika, interaktiivsuse ja ruumiheliga. Hans Gunter Lock on käesoleva kontserdi "...ta ise mängib" idee autor ja korraldaja.

Täname:

Reval Piano ja Heiki Parts
Eesti Kultuurkapital
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia elektronmuusika stuudio
Eesti Heliloojate Liit
Eesti Rahvusringhääling
Rain Roosileht